

**Predhodno vrednotenje in
celovita presoja vplivov
na okolje
z dodatkom za
varovana območja
(Natura 2000)
za
Operativni program za
izvajanje evropske
kohezijske politike v
obdobju 2014-2020**

PRILOGA H KONČNEMU POROČILU

**USKLADITEV KLJUČNIH PRIPOROČIL
KONČNEGA POROČILA PREDHODNEGA
VREDNOTENJA OPERATIVNEGA PROGRAMA
(30. 7. 2014) GLEDE NA OPERATIVNI
PROGRAM Z DNE 24. 4. 2014**

REPUBLIKA SLOVENIJA
**SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO**

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

Ljubljana, 06. 10. 2014

MKPROJEKT
GOJIMO DOBRE IDEJE

Univerza v Ljubljani

**EKONOMSKA
FAKULTETA**

aquarius
d.o.o. Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj
Kohezijski sklad
Evropski socialni sklad

Naročnik:

Republika Slovenija, Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (prej Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo)

Skupina izvajalcev:

MK projekt, d.o.o.
kot vodilni partner

Bojan Radej
kot zunanji izvajalec

Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
kot konzorcijski partner

Aquarius ekološki inženiring d.o.o.
kot konzorcijski partner

Številka pogodbe:

MK PROJEKT-941710-943010-760710-760910-694010-696410-12-MD

Vsebina:

Priloga h končnemu poročilu – uskladitev ključnih priporočil končnega poročila predhodnega vrednotenja operativnega programa (30. 7. 2014) glede na operativni program z dne 24. 4. 2014

Nosilci priprave (člani skupine izvajalcev in sodelavci):

MK projekt, d.o.o.: mag. Karin Žvokelj Jazbinšek, Miha Jazbinšek, Andreja Gregorič

mag. Bojan Radej

Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta: prof. dr. Irena Ograjenšek, prof. dr. Polona Domadenik, prof. dr. Mateja Drnovšek, prof. dr. Marko Hočevnar, prof. dr. Matjaž Koman, prof. dr. Mojmir Mrak, prof. dr. Aleš Popovič, prof. dr. Tjaša Redek, prof. dr. Adriana Rejc Buhovac

REPUBLIKA SLOVENIJA
**SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO**

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Ljubljana 06. 10. 2014
Evropski socialni sklad

KAZALO

1	UVOD	6
2	PROCES PRIPRAVE OPERATIVNEGA PROGRAMA	6
2.1	FAZE PRIPRAVE OP – STANJE	6
2.2	POSTOPEK PRIPRAVE OP	6
2.3	ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI S PREDLAGANIMI OSNUTKOM (TEMPLATE) OP	6
2.4	SKLEPNA OCENA.....	7
3	VREDNOTENJE STRATEŠKEGA DELA OPERATIVNEGA PROGRAMA	8
3.1	USTREZNOST ZAZNAVANJA POTREB IN IZZIVOV (EV 1.1)	8
3.1.1	USTREZNOST ZAZNAVANJA POTREB IN IZZIVOV V POVEZAVI Z EU 2020 IN KLJUČNIMI PROGRAMSKIMI DOKUMENTI (EV 1.1)	9
3.1.2	USTREZNOST ZAZNAVANJA POTREB IN IZZIVOV V POVEZAVI S CILJI OP (EV 1.1.4)	10
3.2	USTREZNOST TEMATSKIH CILJEV IN REZULTATOV, V POVEZAVI S TERITORIALNIMI PRIORITETAMI (EV 1.1.2)....	13
3.3	REGIONALNI KONTEKST (EV 1.1.3).....	14
3.4	SKLEPNA OCENA.....	14
4	SKLADNOST	14
4.1	NOTRANJA SKLADNOST OPERATIVNEGA PROGRAMA (EV 1.2)	14
4.1.1	POVEZAVA MED SPECIFIČNIMI CILJI ZA VSAKO PREDNOSTNO OS (EV 1.2.1).....	16
4.1.2	POVEZAVA MED SPECIFIČNIMI CILJI RAZLIČNIH PREDNOSTNE OSI (EV 1.2.2).....	17
4.1.3	SKLADNOST MED RAZVOJNO STRATEGIJO TERITORIJA, KI POKRIVA CTN TER SPECIFIČNIMI CILJI VSAKE PREDNOSTNE OSI, KI PRISPEVA K CTN (EV 1.2.3).....	18
4.2	ZUNANJA SKLADNOST (EV 1.2.4 - EV 1.2.5)	19
4.2.1	SKLADNOST MED OSTALIMI KLJUČNIMI INSTRUMENTI NA REGIONALNI, NACIONALNI IN EVROPSKI RAVNI TER OSTALIMI KLJUČNIMI STRATEGIJAMI IN POLITIKAMI (EV 1.2.4)	19
4.2.2	IDENTIFIKACIJA UČINKOV POLITIK IN PROGRAMOV NA REZULTATE OP (EV 1.2.5)	21
4.3	INTERVENTNA LOGIKA (EV 1.3)	22
4.3.1	POVEZAVA MED PREDLAGANIMI OPERACIJAMI, PRIČAKOVANIMI REZULTATI IN CILJI (EV 1.3.1)	23
4.3.2	USTREZNOST UTEMELJITEV OBLIKE PREDLAGANE PODPORE (EV 1.3.2).....	23
4.4	HORIZONTALNA NAČELA (EV 1.4)	30
4.4.1	USTREZNOST NAČRTOVANIH UKREPOV ZA SPODBUJANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA, ENAKIH MOŽNOSTI IN NEDISKRIMINACIJE TER ENAKOSTI MED MOŠKIMI IN ŽENSKAMI (EV 1.4.1.)	31
4.4.2	HORIZONTALNA NAČELA ZA IZBOR PROJEKTOV (EV 1.4.2.1 - EV 1.4.2.3).....	32
4.5	SKLEPNA OCENA.....	33
5	KAZALNIKI, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE	33
6	SKLADNOST DODELJENIH FINANČNIH SREDSTEV	33
7	KLJUČNA PRIPOROČILA	33
	PRILOGE	34

SEZNAM PRILOG:

Priloga 1: Poglobljena analiza ustreznosti posebnih in skupnih kazalnikov glede na osnutek OP z dne 24. 4. 2014

V nadaljevanju po poglavjih iz končnega poročila predhodnega vrednotenja operativnega programa 2014-2020 z dne 30. 7. 2014 podajamo uskladitve ključnih priporočil glede na operativni program z dne 24. 4. 2014 (s sklici na OP).

1 UVOD

Opomba: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

2 PROCES PRIPRAVE OPERATIVNEGA PROGRAMA

2.1 Faze priprave OP – stanje

Opomba: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

2.2 Postopek priprave OP

Opomba: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

2.3 Zagotavljanje skladnosti s predlaganimi osnutkom (template) OP

Poglavje 2.3, Tabela 9: Ustreznost priprave OP glede na smernice za pripravo OP (template):
»1. Strategija za prispevek operativnega programa k strategiji unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter k doseganju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije
= Delno ustrezno: Opredeljene so potrebe in izzivi (regionalno, nacionalno), ključne usmeritve in cilji, horizontalna načela za izbor projektov/programov, utemeljitev izbire tematskih ciljev in ustreznih prednostnih naložb, utemeljitev dodelitev finančnih sredstev. Problemi so ustrezno prepoznani, ni pa zagotovil za trajnostno, vključujočo rast. Prispevek OP k teritorialni in socialni oz. družbeni koheziji ni zagotovljen, saj ni nikjer prikazan in utemeljen. Pri pregledu ukrepov in prioritet je razvidno, da je »vključevanju« namenjene manj pozornosti, kot bi bilo potrebno glede na to, da gre za enega treh integralnih stebrov EU2020. Vključevanje ni zagotovljeno že posredno s socialnimi naložbami (TC9) in zaposlovanjem (TC8), ampak mora biti eksplicitno. V OP se omenja družbena kohezija le v povezavi z izgradnjo omrežja TEN-T in z omembo vloge nevladnega sektorja pri tem. Mislimo zlasti na pomanjkanje ukrepov za zagotavljanje družbene in teritorialne kohezije (povečanje sinergije – glede na horizontalne učinke, zniževanje administrativnih ovir – po kazalnikih, ki jih naj določi predlagani akcijski načrt, povečanje ravni varovanja človekovih pravic – po ugotovitvah poročila varuhinje, znižanje socialnih razlik – Ginijev koeficient itd.). Smiselno bi bilo zaokroženo poudariti steber vključevalne rasti z ukrepi družbene in teritorialne kohezije OP (na primer znižanje regionalnih razvojnih razlik na ravni dvanajstih statističnih regij in dveh kohezijskih regij, reševanje izzivov problemskih območij, okrepitev pomena prostorskih presoj razvojnih programov in projektov ipd.) in to že v strateškem delu OP.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.

»4. Celostni pristop k teritorialnemu razvoju

= Delno ustrezno: Pomen celostnega razvoja, ki ga uvaja koncept teritorialnega razvoja in njegovih mehanizmov, je v OP prepoznana in ima načeloma pomembno mesto, vendar pa bi morala biti medsektorska dimenzija OP na preseku tematskih ciljev in teritorialnih prioritet bolj operacionalizirana. Teritorialne prioritete so slabo upoštevane, zato je ta del vsebine neustrezen.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 4.

»5. Posebne potrebe geografskih območij, ki jih je najbolj prizadela revščina, ali ciljnih skupin, ki jim najbolj grozi diskriminacija ali socialna izključenost, s posebnim poudarkom na marginaliziranih skupnostih ter invalidnih osebah

= Delno ustrezno: V OP so sicer opredeljena območja, krovno gre za Vzhodno kohezijsko regijo, opredeljene so tudi ciljne skupine, ki jim grozi diskriminacija ali socialna izključenost, s posebnim poudarkom na marginaliziranih skupnostih ter invalidnih osebah. Te teme se samo omenjajo, ni pa zagotovil za doseganje ciljev; posebne potrebe geografskih območij so slabo povezane z veliko večino predvidenih ukrepov. Po Zakonu o regionalnem razvoju so v Sloveniji opredeljena problemska razvojna območja: Pomurje (s posebnim programom do leta 2015), Pokolpje (s programom do leta 2016).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 5.

»6. Posebne potrebe geografskih območij, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali geografskih razmer

= Neustrezno: Gre za kmetijska območja s težjimi obdelovalnimi pogoji, ki v OP niso ustrezno obdelana, niti le omenjena z razvojnega vidika. OP jih samo omenja, ni pa integracije z OP, v PS je ta vidik obdelan bolje.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 6.

»8. Uskladitev med skladi, EKSRP, ESRP ter drugimi instrumenti financiranja unije in nacionalnimi instrumenti financiranja ter EIB

= Neustrezno: Način usklajenega financiranja med skladi ESI je opisan v PS, v OP pa bi moral biti podrobneje predstavljen način povezovanja ESI skladov z drugimi relevantnimi skladi EU po tematskih ciljih. OP opredeljuje, kje so povezave in komplementarnosti možne, ne pa tudi na kakšen način bo to izvedeno – način povezovanja oz. operacionalizacija teh povezovanj tako ni predstavljena.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 8.

»10. Zmanjšanje upravnega bremena upravičencev

= Neustrezno: Delno so vsebine ustrezno opredeljene v PS (dovoljeno, kadar država članica EU pripravlja le en OP), predvidene so tudi druge aktivnosti za zmanjšanje upravnega bremena upravičencev, v OP te vsebine niso obdelane. OP bi moral prikazati, kako bo v prid horizontalnemu izvajanju odstranjeval tovrstne ovire delovanju, ki so v Sloveniji zaradi slabosti institucij jasno prepoznani v analizi stanja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 10.

»11. Horizontalna načela

=Delno ustrezno: Horizontalna načela so v OP izpostavljena (enake možnosti, enakost spolov, trajnostni razvoj), vendar pa niso povsod upoštevana uravnoteženo, niti konsistentno, zlasti slabo pa glede izvedljivosti ukrepov, načina doseganja sinergijskih učinkov in regionalnega vidika.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 11.

2.4 Sklepna ocena

Opomba: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

3 VREDNOTENJE STRATEŠKEGA DELA OPERATIVNEGA PROGRAMA

3.1 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov (EV 1.1)

Povzetek: Potrebe so prepoznane bolje, kot so uveljavljeni ukrepi za njihovo zadovoljevanje. Zaznane potrebe v OP so dokaj skladne s primerjalnimi razvojnimi dokumenti. Potrebe v zvezi z obstoječimi slabostmi javnega upravljanja so prepoznane, ampak obdelane na splošno. Vendar obstaja pozitivna namera uveljavljanja bolj celostnega razvoja, za katerega predvidevamo, da se bo uresničil šele na nižjih ravneh priprave razvojnih dokumentov: na ravni mest in na projektni ravni.

Predlogi konkretnih ukrepov za ustrežnejše zaznavanje potreb so podani že v ugotovitvah in predlogih vmesnih evalvacijskih študij, ki vrednotijo izvajanje relevantnih OP v aktualnem programskem obdobju – povzemamo njihove ugotovitve, ki se skladajo z našimi ocenami za področje ustreznosti ugotavljanja strateških potreb v OP:

- Potrebe je treba ugotavljati celostno, zlasti na področjih, kjer očitno primanjkuje projektov (Pitija, 2009a) ali kjer je učinkovitost programov nizka. Primer so ukrepi aktivne politike zaposlovanja, katerih trajnostni učinki so slabi po ugotovitvah samega Zavoda RS za zaposlovanje (le 25 odstotkov prejemnikov zaposlitvenih podpor v okviru APZ za leto 2012 naj bi ohranilo zaposlitev po prenehanju prejemanja podpore; MDDSZ, 2011). Samo 15 odstotkov anketiranih mladih brezposelnih meni, da jim je strokovna pomoč zaposlitvenih storitev koristila (CRČV, 2010). CSR opozarja, da obstaja dovolj manevrskega prostora za občutno zmanjšanje ovir za vstop na trg dela in za povečanje zaposlitvenih pobud, saj se kljub naraščajoči brezposelnosti število nezaposlenih, ki sodelujejo v ukrepih aktivne politike zaposlovanja, ki jih sofinancira Evropski socialni sklad, zmanjšuje (CSR 2013). Eden od razlogov je tudi to, da imajo uporabniki zaposlitvenih programov premalo vpliva na zaposlitvene instrumente (Oikos, 2012). Predhodne evalvacije so že poudarile nujnost izboljšanja razumevanja potreb na trgu dela (Oikos, 2012).
- Instrumente je treba usmerjati glede na predvidevanja potreb, ne za reševanje trenutnih problemov (Oikos, 2012). Zasnova instrumentov ni vedno postavljena v strateški okvir ali cilje razvoja, temveč je vsebina instrumentov večkrat posledica odločitev posameznikov oz. »poznavanja potreb v sektorju« (Oikos, 2011).
- Izvajanje instrumentov je potrebno povezati institucionalno in vsebinsko tako, da bodo instrumenti, ki so primerni za posamezno ciljno skupino tej dostopni na enem mestu (Oikos, 2012). Integracija politik ni ključno pomembna pri izvajalcih politik, ampak pri končnih uporabnikih njihovih učinkov. Za dosegljivost večjega vključevanja je potrebno razviti nove oblike dostopnosti znanja in specializirane vsebine izobraževanja glede na potrebe uporabnikov (Oikos, 2011). To pomeni zahtevo po čim večjem povečanju priložnosti za delovanje (podjetnost, zaposlovanje), tudi v nepridobitnem sektorju.
- Ustrežno pozornost je potrebno nameniti nacionalnim in lokalnim potrebam (Oikos, 2010) ter tudi z evropskimi sredstvi promovirati notranje dejavnike razvoja v primerjavi z zunanjimi. Pri pregledu prioritetenih področij OP v vseh gospodarskih in okoljskih prioritetah pogrešamo ukrepe, ki bi podpirali tretji temeljni cilj EU 2020 o vključujoči rasti.
- Razvojni dokumenti naj bodo v pripravljalni fazi dosledno ovrednoteni, ne le glede njihove relevantnosti in konsistence, ampak tudi s stališča sinergije vplivov na širšo družbo. Načrt predhodnega vrednotenja OP (EC, 2013) ne zahteva vrednotenja vplivov OP na širšo družbo, kar je običajno in normalno ena železnih vsebin predhodnega vrednotenja. Naročniku predlagamo, naj evalvacijo OP glede učinkov na širšo družbo

obvezno izvede. To je tem bolj problematično glede na zaznane slabosti sistema programiranja v Sloveniji. Poudarjamo zavezo PS za izvajanjem stalnega procesa ocenjevanja kakovosti ter upravljanja s kakovostjo (izvajanje evalvacij), na osnovi vnaprej opredeljenih kriterijev (standardov) in kazalnikov uspešnosti izvajanja (PS). Naročniku predlagamo, naj na način predhodnega vrednotenja dodatno ovrednoti dve področji OP: vrednotenje institucionalnega vidika upravljanja in izvajanja OP in vrednotenje vplivov na širšo družbo. Glede na predhodno različico OP se je opis interventne logike OP močno izboljšal, še vedno pa manjka sistematična implementacija te logike na izvedbeni ravni.

- Integracijo politik ne le v namenih (notranja in zunanja skladnost), ampak tudi v končnih učinkih bo mogoče doseči šele s progresivnim izstopanjem države iz določanja vsebin razvojnih programov in njenim angažiranjem v usmerjanju procesa dogovarjanja prioritet s strani javnosti in interesnih skupin. Vlada naj samo poda smernice in zariše okvire dogovarjanja. Obratno pa poskus, da bi trdno držali vajeti razvoja v rokah, zahteva neposredno določanje namenov dodeljevanja javnih sredstev, kar močno zbirokratizira postopke, to pa gre neposredno na račun koristi instrumentov za končne uporabnike (Oikos, 2012) in širšo družbo. Državno diriganje namenov spodbuja pasivnost pri uporabnikih in defenzivne pristope, netrajnostne učinke, pogojene s pritokom javnih sredstev, oportunitetno vedenje tistih, ki konkurirajo za sredstva (podrejanje podrobnim pogojem razpisov; gl. Pitija, 2009a), kar je v nasprotju s pričakovanji po inovacijskem razvojnem preboju, ki zahteva avtonomijo, vendar obenem tudi višjo odgovornost izvajalcev in uporabnikov (MK projekt, 2012; Oikos, 2012). Sicer pa sama SRS (2013) med ključnimi izhodišči *Strategije pametne specializacije* zahteva identifikacijo razvojnih priložnosti od spodaj. Sistem razvojnega načrtovanja mora zdaj določiti način, kako porajanje pobud od spodaj uskladiti z okvirom in smernicami, ki jih na začetku poda Vlada RS od zgoraj. Nov sistem bi šele omogočil veliko poenostavitev razvojne funkcije in bi šele izpolnil pogoje za integracijo učinkov instrumentov, kar bo pomenilo bodisi velike prihranke pri razvojnih sredstvih in podprlo prizadevanja za dolgoročno javnofinančno stabilizacijo, ali povečanje potenciala za financiranja dodatnih razvojnih projektov. Tehnično je takšno usklajevanje mogoče izvesti »sredinsko« oz. na »mezo« ravni (tak način prevladuje v regionalni politiki in v horizontalnih programih). To pomeni, da bi morali močno okrepiti horizontalne vsebine OP in horizontalni oz. celostni način uresničevanja instrumentov OP (gl. alinejo v nadaljevanju). Priporočamo, da Vlada prepoznavne institucionalne slabosti razvojne politike opredeli in razreši sistemsko.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.

Priporočilo iz poglavja 3.1. Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov (EV 1.1):

»V sklepnih priporočilih na podlagi podrobnejšega ocenjevanja (vsebine Tehnične pomoči) predlagamo, da se ukrepi Tehnične pomoči določijo po ustaljeni programski logiki, tako kot za prednostne naložbe: najprej analiza problemov, potem določitev potrebe, potem cilji ukrepov, nato opredelitev dejavnosti in nazadnje napoved predvidenih učinkov, glede na izražene potrebe.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.12.

3.1.1 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi z EU 2020 in ključnimi programskimi dokumenti (EV 1.1)

Opomba: ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

3.1.1.1 Prispevek OP k Strategiji EU 2020 (EV 1.1.1)

Poglavje 3.1.1.1 Prispevek OP k Strategiji EU 2020 (EV 1.1.1):

»Priporočamo dodelavo hierarhije področij vlaganj ter podrobnejšo opredelitev njihove medsebojne komplementarnosti in skupnega prispevka k doseganju posameznega cilja EU 2020«.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.4, predvsem vsebine v Tabeli 2.

Poglavje 3.1.1.1 Prispevek OP k Strategiji EU 2020 (EV 1.1.1), Priporočilo:

»Priporočamo, da nosilec priprave OP prednostne naložbe organizira kot kriterije vrednotenja uresničevanja ključnih ciljev EU 2020. V vrsticah evalvacijske matrike so lahko nanizane prednostne naložbe ali ukrepi, ključni cilji EU 2020 pa v stolpcih matrike (npr. Leopoldova matrika), tako da potem proučujemo vpliv prvih na druge (primer matrike je prikazan v evalvacijskem poročilu, Tabela 1). Tovrstna metoda omogoča preučevanje vpliva prednostnih naložb/ukrepov na doseganje ciljev EU 2020 in hkrati ciljev OP po posameznih področjih vlaganj za Slovenijo.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, v Poglavjih 1.1. in 1.1.4. Možne so različne umestitve (formalno sodi v Poglavje 1.1 OP), vendar v prid linearnega odvijanja vsebin OP predlagamo upoštevati v Poglavju 1.1.4, v povezavi s Tabelo 2.

3.1.1.2 Prispevek OP h ključnim programskim dokumentom (EV 1.1.1.1 – EV 1.1.1.3)

Poglavje 3.1.1.2 Prispevek OP h ključnim programskim dokumentom (EV 1.1.1.1 – EV 1.1.1.3), v celoti.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.

3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4)

TP 1:

- *»Nezadostna pozornost je namenjena širjenju osnove inovacijske dejavnosti, ki poleg promocije, obveščanja, zagotavljanja podpornega okolja zajema tudi okrepitev potencialnih bodočih inovatorjev v začetne inovacijske dejavnosti*
- *Mehki vidiki inovacijske dejavnosti so slabše prepoznani kot trdi dejavniki (tehnologija, viri, pravice, prihodki).*
- *Vidik povečanja »učinkovitosti« inovacijske politike (raziskav in razvoja) ima preveč poudarjeno vlogo v primerjavi z vidikom »uspešnosti« in predvsem »ustvarjalnosti«.*
- *V naslovu prednostne osi izpustiti »tehnoloških«, saj je vsebina veliko širša.*
- *Nezadovoljiva je sektorska utemeljitev predlaganih prihodnjih usmeritev na podlagi ovrednotenja izkušenj preteklega programskega obdobja. Področje netehnoloških inovacij je obdelano bolj skromno kot področje tehnoloških inovacij.*
- *V netehnološke vidike inovacijske politike je treba zajeti inovacije na področju organizacije in trženja*
- *Inovirati je treba tudi družbo, inoviranje javnega upravljanja - upravnih postopkov, medsektorskega usklajevanja interesov med ministrstvi in vladni program ukrepov za zmanjšanje administrativnih bremen.*
- *Več pozornosti nameniti odstranjevanju institucionalnih preprek inoviranju. Konkretni predlogi za nove cilje: iz obstoječih virov pripraviti pregled institucionalnih ovir, pripraviti nacionalni akcijski načrt odpravljanja*

- v OP naj se vključi ključne ugotovitve iz Poročila o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011 – 2020.
- Večji poudarek na regionalni dimenziji ciljev inovacijske politike na ravni 12 statističnih regij, posebej upoštevaje tista ožja območja, ki imajo status ogroženih
- poudariti je potrebno vlaganje v znanje namesto v stroje in v zidove, potrebno je zagotoviti dostopnost nabavljene tehnologije in njeno učinkovito izrabo
- poleg vhodnih dejavnikov inoviranja sistematično spremljati tudi rezultate; to niso le dohodki iz patentnih pravic, ki jih OP posebej poudarja, ampak tudi napredek podjetja in tržni prodor – koncepta, ki ju je potrebno smiselno operacionalizirati, da bi ju lahko merili.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1.1. ter 2.1.2.

Poglavje 3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4):

»Priporočamo, naj v OP obvezno vključi ključne ugotovitve iz Poročila o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011 – 2020, ki sta ga pripravila Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (2013).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.1.

TP 2:

- »Cilj povečevanja uporabe tehnologij in omrežij za elektronsko poslovanje ni posebej izpostavljen, temveč se le posredno omenja skozi specifični cilj širitve širokopasovnega dostopa.
- glede na jasno zapisan strateški pomen povečevanja uporabe IKT OP ne vsebuje ustreznih ciljev, četudi so e-vsebine sistematično vključevane v posamezne prednostne osi. Veliko uporabnih ugotovitev za oblikovanje ciljev IKT je mogoče najti v dobro pripravljenem Poročilu o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011 – 2020, ki sta ga pripravila Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (2013).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.1.1. OP, dopolniti tudi z uporabo omenjene literature.

TP 3: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 4: »Edino vloga prometa, ki je eden največjih onesnaževalcev, ni v celoti zajeta v okviru te osi. Težava nastopa v tem, ker ni pojasnjeno kako promet (tovorni, tranzitni) preusmeriti na železnice ... «

Ustrezno prilagoditi v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

TP 5:

»Strateški izzivi prilagajanja na podnebne zadeve niso ustrezno prevedeni v cilje OP. Priporočamo popravek.«

Ustrezno prilagoditi v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.5.1.-2.5.4, gre za multidimenzionalen problem, zato svetujemo zelo konkretiziran pristop.

TP 6:

»Strateški izzivi prilagajanja v okviru te prednostne osi niso ustrezno prevedeni v cilje OP. Tako je strateški izziv zaraščanja površin, povečevanja samooskrbe, ter problemi z

neizkoriščenostjo gozdov, sploh niso oz. niso v zadostni meri prevedeni v cilje. To je sicer primarno tematika PRP.»

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.6.1.

TP 7:

»Glavna pomanjkljivost PS in OP je, da "vidita" trajnostno mobilnost in izgradnjo prometne infrastrukture le v nadaljnjem izboljševanju osnovne cestne, železniške in plovne infrastrukture. V dokumentih pa sploh ni zaslediti pomembnih področij, kot so na primer: integrirani javni potniški promet (JPP), mobilnost v mestih, prestopne točke (postajališča), mobilnost invalidov, starejših in otrok, alternativna prevozna sredstva, kolesarska infrastruktura, politika najema prevoznega sredstva, spodbujanje JPP itd.»

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

TP 8:

»V Nacionalnem reformnem programu 2013-2014 je Vlada RS za področje trga dela izpostavila izzive, ki so povezani s hitrejšo aktivacijo rizičnih skupin brezposelnih (starejši od 55 let, mladi diplomanti ter slabše izobraženi). Evropska komisija je v predlogu priporočil poudarila še nujnost izboljšanja kvalifikacij delovne sile glede na potrebe trga dela ter prilagoditev delovnega okolja podaljševanju zaposlenosti starejših. OP sicer prepoznava te izzive kot ključne s področja zaposljivosti in mobilnosti, vendar so projekti na določenih mestih še vedno preveč splošno definirani, predlagani kazalniki rezultatov pa premalo konkretni. Ključen izziv na tematskem področju zaposlovanja in spodbujanja prilagodljivosti bo zagotoviti učinkovitost programov aktivne politike zaposlovanja.»

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.8.1 in 2.8.2.

TP 9: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 10: Ocenjujemo, da so obstoječi strateški izzivi OP precej bolj skladni s težo, ki jo področju pridobivanja kompetenc in vseživljenjskemu učenju daje PS. Ključen izziv na tematskem področju vlaganja v kompetence in vseživljenjsko učenje bo aktivno sodelovanje vseh deležnikov – predvsem podjetij, ki zdaj sploh ni vključeno. Še vedno smo mnenja, da je smiselno dodati nov specifičen cilj, v okviru katerega se bo k vlaganju v kompetence spodbujalo tudi podjetja, npr. Povečanje podjetniških vlaganj v razvoj kompetenc zaposlenih oz. Povečanje podjetniških vlaganj v vseživljenjsko učenje zaposlenih. Mogoč je tudi specifični cilj Povečanje podjetniških vlaganj v razvoj kompetenc štipendistov, tj. potencialnih bodočih zaposlenih. To niso nujno zgolj finančni vložki, lahko gre tudi za »on the job training« v okviru mentorskih shem, ne zgolj klasičnega prenašanja znanja z mojstrov na vajence (Domadenik et al., 2012).

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.10 OP, dopolniti tudi z uporabo omenjene literature.

TP 11: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 13: »Spodbujanje enakosti moških in žensk, boja proti diskriminaciji ter dostopnosti je horizontalen cilj. Zaradi horizontalnosti je potrebno spremljanje cilja opredeliti skozi posredne in neposredne učinke. Neposredno so na cilj vezani predvsem ukrepi in programi s področja izobraževanja, dostopnosti do zdravstvenega in socialnega varstva ter trga dela. Vsi ostali ukrepi (predvsem tisti, ki spodbujajo gospodarski, infrastrukturni (tudi IKT razvoj) pa posredno

spodbujajo tudi povečevanje enakosti preko povečevanja razpoložljivih sredstev za doseg ciljev.«

Priporočila so podana zelo konkretno že v evalvaciji, povzemamo tekst: »Kjer so učinki na enakost posredni (npr. »Izboljšanje infrastrukture za RR...«, itd.), predlagamo, da pripravljavec vsak cilj prevrednoti tudi z vidika enakosti. Zaenkrat to ni povsod zajeto.

Vidik enakosti bi bilo smiselno sistematično umestiti v poglavje OP 1.1.2 (Ključne usmeritve in cilji, str. 13 dalje), sploh pri točkah, ki se dotikajo trga dela, revščine, itd., torej področja, ki so neposredno vezana na enakost in nediskriminacijo.

Predlagamo uporabo izrazov, ki jih zajemajo horizontalna načela, s čimer bi bilo še posebej poudarjeno dejstvo, da gre pri neki točki za upoštevanje horizontalnih ciljev.

Predlagamo, da se ali (1) vključijo kazalniki, ki se dotikajo področja enakosti (ali drugih horizontalnih ciljev, HC v nadaljevanju), na področja, kjer je enakost (HC) v tekstu omenjena ali pa bo dodana, ali pa (2) se eksplicitno zapiše, da se tega učinka ne bo merilo. S tem se pokaže, da je bila vsaka točka deležna resnega razmisleka o tem, kakšni so morebitni učinki in ali so učinki na HC dovolj relevantni, da se jih tudi meri (uvrsti med kazalnike rezultatov). Kjer so kazalniki zajeti v prilogah poročanja, je potrebno to eksplicitno navesti.«

Poglavje 3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4):

»Ugotovitve in priporočila, Tam, kjer so učinki posredni (npr. »Izboljšanje infrastrukture za RR...«, itd.), pa morebitni posredni učinki niso vedno zajeti, npr. v točki »Podporno okolje« (str. 64, OP) omenjenem sodelovanju (co-working)«.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4.2014, Poglavje 2.3.1., podporno okolje, str. 64.

Poglavje 3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4):

»Ugotovitve in priporočila, Predlagamo, da pripravljavec vsak cilj prevrednoti tudi z vidika enakosti. Pri tem se lahko nasloni na PS.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.2.

Poglavje 3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4):

»Vidik enakosti bi kazalo sistematično umestiti v poglavje 1.1.2 (Ključne usmeritve in cilji, str. 13 dalje). To še posebej velja za točke, ki se dotikajo trga dela, revščine, itd., torej področja, ki so neposredno vezana na enakost in nediskriminacijo. Predlagamo uporabo izrazov, ki jih zajemajo horizontalna načela, s čimer bi bilo še posebej poudarjeno dejstvo, da gre pri neki točki za upoštevanje horizontalnih ciljev.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.2, ključne usmeritve in cilji, str. 13 dalje.

Poglavje 3.1.2 Ustreznost zaznavanja potreb in izzivov v povezavi s cilji OP (EV 1.1.4):

»Predlagamo tudi, da se ali (1) vključijo kazalniki, ki se dotikajo področja enakosti (ali drugih horizontalnih ciljev, HC v nadaljevanju), na področja, kjer je enakost (HC) v tekstu omenjena ali pa bo dodana, ali pa (2) se eksplicitno zapiše, da se tega učinka ne bo merilo. S tem se pokaže, da je bila vsaka točka deležna resnega razmisleka o tem, kakšni so morebitni učinki in ali so učinki na HC dovolj relevantni, da se jih tudi meri (uvrsti med kazalnike rezultatov). Kjer so kazalniki zajeti v prilogah poročanja, je potrebno to eksplicitno navesti.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.4.

3.2 Ustreznost tematskih ciljev in rezultatov, v povezavi s teritorialnimi prioritetami (EV 1.1.2)

Pomen celostnega razvoja, ki ga uvaja koncept teritorialnega razvoja in njegovih mehanizmov, je v OP prepoznan in ima načeloma pomembno mesto, vendar pa je operacionalizacija teh usmeritev, podprtih tudi v SSO, preveč neambiciozna. Ocenjujemo, da bi morala biti medsektorska dimenzija OP na preseku tematskih ciljev in teritorialnih prioritet bolj operacionalizirana. Teritorialne prioritete so upoštevane slabo. Državna raven regionalne politike bo preveč pasivna, če se bo osredotočila le na ločevanje razvojnih problemov na ravni dveh kohezijskih regij na način, kot je trenutno zastavljen v OP (t.j. skozi opredelitev kazalnikov, katerih ciljne vrednosti so razdeljene na Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo). Teritorialna skladnost je ena temeljnih programskih zahtev novega programskega ciklusa, ki v OP ni dovolj prikazana, nekoliko bolje v PS.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 1.1.3., 4, 5 in 6.

Poglavje 3.2 Ustreznost tematskih ciljev in rezultatov, v povezavi s teritorialnimi prioritetami (EV 1.1.2), Priporočilo:

»Priporočamo opredelitev tematskih ciljev OP in uvedbo kazalnikov, ki naj ne bodo razdeljeni zgolj na Vzhodno in Zahodno Slovenijo, temveč naj upoštevajo nekatere regionalno specifične probleme, predvsem pri najmanj razvitih statističnih regijah (raven NUTS 3 – regionalna brezposelnost, indeks razvojne ogroženost, rast dodane vrednosti na zaposlenega). V kolikor je izvedljivo, naj se identificirajo specifični kazalniki za npr. tri najmanj razvite statistične regije (ob hkratnem upoštevanju vidika posebnih teritorialnih območij s posebnimi izzivi).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.3.

3.3 Regionalni kontekst (EV 1.1.3)

Poglavje 3.3. Regionalni kontekst (EV 1.1.3), Tabela 2: Upoštevanje regionalnega konteksta v okviru prednostnih osi OP (vsebinski vidik), *Priporočila*.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4 2014, Poglavje 1.1.3.

Poglavje 3.3. Regionalni kontekst (EV 1.1.3), Priporočilo:

»Priporočamo, da se razlike med regijama v OP upoštevajo že pri določanju vsebine prioritet in ne šele pri kazalnikih, saj ti niso enako relevantni za obe regiji. Na podlagi ugotovitev v zgornji tabeli priporočamo tudi, da se vsaj pri regionalno občutljivih prednostnih oseh (še posebej npr. pri prvi in tretji prednostni osi) pripravi regionalno specifične ukrepe/pristope (če to ne, pa predlagamo vsaj bolj poglobljeno utemeljitev, kako bodo zamišljene prioritete/ukrepi spodbudili zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik, kako bodo posebej pozorni za problemska razvojna območja (Posočje, Pokolpje, Pomurje...). Pri regionalno neobčutljivih oseh naj se upošteva enotni pristop na nacionalni ravni (npr. pri enajsti prednostni osi, kjer ocenjujemo, da je za krepitev institucionalnih zmogljivosti in povečevanje učinkovitosti javnega sektorja potrebno upoštevati v obeh regijah usmerjene pristope na nacionalni ravni).«

Upoštevati v OP, ver. 24. IV 2014, Poglavje 1.1.3.

3.4 Sklepna ocena

Opomba: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

4 SKLADNOST

4.1 Notranja skladnost Operativnega programa (EV 1.2)

Notranja skladnost OP je zadovoljiva. Vendar pa skladnost med prednostnimi usmeritvami OP še ne zagotavlja celostnih učinkov OP, ki so v ospredju tako po namenu nosilcev programa kot uporabnikov. Eden izmed vidikov, ki manjka, upošteva horizontalne poudarke OP, je upoštevanje stranskih učinkov predvidenih ukrepov. Konsistentnost povezav med opredelitvami OP je mogoče mestoma še izboljšati, kot predlagamo. Drugi vidik, ki bi moral biti bolj eksplicitno poudarjen, so CTN - čeprav jih PS predvideva, je ta v OP zanemarjen.

Ključna priporočila za povečanje notranje skladnosti OP po tematskih področjih:

TP1 Priporočamo naslednje vsebinske povezave ciljev: cilj izboljšanje infrastrukture za R&R (področje 1) povezati s ciljem razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP (področje 3) ter specifičnimi cilji na področju vključevanja mladih na trg dela (področje 8) ter vlaganj v razvoj spretnosti in izobraževanja (področje 10). Priporočamo tudi povezavo cilja spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave (področje 1) s ciljem spodbujanje nastajanja novih podjetij in podjetniških inkubatorjev (področje 3).

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.1.

TP2 IKT je potrebno v prvi vrsti razumeti kot »omogočevalca« spremembe oz. aktivnosti v družbi, kot vir, ki nudi »hrbtenico« pretoku informacij pomembnih za odločanje v okviru specifičnih ciljev preostalih tematskih področij. V tem smislu se lahko cilje IKT področja razume kot korake za razvoj IKT vira, ki ga potem koristijo druga tematska področja za doseg svojih specifičnih ciljev. Zato priporočamo tudi horizontalno obravnavo IKT.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.2.

TP3 Priporočamo naslednje vsebinske povezave ciljev: cilj povečevanje socialnega podjetništva (področje 3) povezati s ciljem povečevanje dostopa do delovnih mest za ranljive skupine (področje 8); cilj izboljšanje infrastrukture za R&R (področje 1) povezati s ciljem razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP (področje 3); cilj spodbujanje naložb podjetij v inovacije in raziskave (področje 1) povezati s ciljem spodbujanje nastajanja novih podjetij (področje 3).

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.3.

TP4-TP6 Specifični cilji v okviru tematskih področij 4, 5 in 6 so relativno dobro (kjer je to mogoče) povezani z ostalimi specifičnimi cilji drugih tematskih področij. Kot problematičen izpostavljamozgolj specifični cilj mobilnosti (TP 6). Tu priporočamo vezavo ukrepov na povečevanje intenzivnosti uporabe JPP, v kontekstu razvoja AC omrežja, ki v tem trenutku v Sloveniji omogoča boljšo dostopnost kot JPP, pa naj ukrepi spodbujajo uporabo inovativnih pristopov kot so »car pools« in »ride sharing«, ki imajo pozitiven učinek na doseganje specifičnih okoljskih ciljev. Nujno priporočamo tudi oblikovanje ciljnih ukrepov za ozaveščanje prebivalstva o pomembnosti odlaganja odpadkov.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.4 – 2.6.

TP7 Priporočamo tesno povezavo mobilnosti ljudi, predvsem uporabe JPP, z drugimi družbenimi cilji: varstvom okolja, zdravstvenim stanjem prebivalstva (tudi manjšim številom nesreč), uravnoteženim regionalnim razvojem, enakopravnost prebivalstva pri dostopu do mobilnosti, gospodarskim razvojem.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.4.4., 2.5.1 in 2.6.4.

TP8 Glede na negativne gospodarske trende in naraščajočo brezposelnost priporočamo večjo neposredno vključenost ukrepov spodbujanja zaposlovanja v specifične cilje vseh prednostnih osi.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.1.2, 2.3.1, 2.4.2, 2.5.1, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.4, 2.7.3, 2.9.4 in 2.11.2.

TP9 Na ravni ukrepov priporočamo povezavo specifičnega cilja povečevanja aktivnega vključevanja predvsem s specifičnimi cilji tematskih področij Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile, Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost ter z razvojem dinamičnega in konkurenčnega podjetništva

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.8.1, 2.8.2, 2.8.3, 2.10.1, 2.10.2, 2.10.3 in 2.3.1.

TP10 Priporočamo oblikovanje ciljnih ukrepov za kontinuirano celovito spremljanje in napovedovanje potreb trga dela po kompetencah.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.10.2.1.

TP11 Da bi bili strategija in njena izvedba uspešni, priporočamo pripravo prikaza vzročno-posledičnih povezav med posameznimi cilji, tako bi bila skladnost delovanja različnih akterjev največja, hkrati pa bi bilo mogoče spremljati posredne in neposredne učinke ukrepov (interventna logika).

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.11.

TP12 Širokega nabora specifičnih ciljev v tej različici OP z razpoložljivimi sredstvi ne bo mogoče uresničiti. Nujna je predhodna določitev temeljnih razvojnih prioritet.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.12.

TP13 Priporočamo pripravo matrike z vsemi tematskimi področji in analizo posrednih učinkov na horizontalne cilje na vsakem od teh področij. Tam, kjer se ugotovi, da več tematskih področij prispeva k dosegu istega (horizontalnega) cilja, priporočamo ponoven pregled vseh predlogov in morebitno združevanje oziroma omembo v tekstu, da so področja povezana in kako lahko dosegamo še pozitivne učinke prelivanja (ob morebiti nižjih finančnih vložkih). Za ostale horizontalne cilje (izvedljivost, itd.) pa priporočamo, da se v vsakem segmentu avtorji OP bolj posvetijo tudi tem temam.

Priporočamo uskladitev opredelitev horizontalnih ciljev v OP in PS (tudi znotraj dokumentov). Horizontalna načela v točki 114 (OP, str. 23) bolj jasno zapisati (definirati, opisati) ter vsebinsko uskladiti z ostalimi deli istega dokumenta ter s PS.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.13.

Poglavje 4.1. Notranja skladnost Operativnega programa (EV 1.2), Ključna priporočila za povečanje notranje skladnosti OP po tematskih področjih, kot so opredeljena v Tabeli 10:

»TP 11. Da bi bili strategija in njena izvedba uspešni, priporočamo pripravo prikaza vzročno-posledičnih povezav med posameznimi cilji, tako bi bila skladnost delovanja različnih akterjev največja, hkrati pa bi bilo mogoče spremljati posredne in neposredne učinke ukrepov (interventna logika)«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.12.

4.1.1 Povezava med specifičnimi cilji za vsako prednostno os (EV 1.2.1)

Povezave med specifičnimi cilji za vsako prednostno os so večinoma vsaj zadovoljive, če ne ustrezne. Odprte pa ostajajo dileme:

(1) v zvezi s horizontalnim zajetjem (IKT, TP9), posledično pa z ustreznimi reprezentativnimi cilji za celotno področje povezanih tematskih osi;

(2) z zadostnostjo števila specifičnih ciljev, ki bi posamično tematsko os pokrili celovito (tu velja izpostaviti predvsem okoljske in mobilnostne teme); ter

(3) s poudarjanjem pomena infrastrukture ob hkratnem zanemarjanju mehkih vsebin (tu velja izpostaviti predvsem področje inovacij, okoljske in mobilnostne teme).

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1 in iz sprememb tega poglavja izhajajoče potrebne spremembe za posamično prednostno os.

4.1.2 Povezava med specifičnimi cilji različnih prednostne osi (EV 1.2.2)

TP 1:

»Ukrepi, namenjeni vseživljenjskemu učenju, pridobivanju spretnosti ter izboljšanju izobrazbene strukture zaposlenih naj bi sicer izboljšali prilagodljivost delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe v okolju. Vendar pa je njihov prispevek h krepitvi raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij vprašljiv (izboljšanje formalne izobrazbene strukture prebivalstva žal ni premosorazmerno povezano z dvigom kreativnosti in inovativnosti zaposlenih, kar potrjujejo prve evalvacije rezultatov bolonjske reforme v Evropi; glej npr. Miklavič, 2008).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1.1.-2.1.2 (preveriti smiselnost povezav med omenjenimi spremenljivkami, ustrezno spremeniti).

TP 2:

»... velja izpostaviti, da sta vloga IKT in njen prispevek pri nekaterih specifičnih ciljih (zlasti s področja doseganja konkurenčnosti, boljšega učenja in učinkovitejše javne uprave) predstavljena celoviteje in ju je lažje povezati s konkretnimi pričakovanimi rezultati.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1.1-2.1.2, 2.11.1. Paziti na sistematičnost predstavitve, zagotoviti skladen pristop, predlagamo tudi ustrezno dopolnitev in opozorilo o sinergijskih učinkih (tudi razmislek o kazalnikih).

TP 3: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 4:

»Kot problematičen izpostavljamo zgolj specifični cilj mobilnosti (TP 7). Tu priporočamo vezavo ukrepov na povečevanje intenzivnosti uporabe JPP, v kontekstu razvoja AC omrežja, ki v tem trenutku v Sloveniji omogoča boljšo dostopnost kot JPP, pa naj ukrepi spodbujajo uporabo inovativnih pristopov kot so »car pools« in »ride sharing«, ki imajo pozitiven učinek na doseganje specifičnih okoljskih ciljev.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

TP 5: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 6:

»Načeloma so specifični cilji v okviru te prednostne osi smiselno povezani s cilji v okviru prednostnih osi 6 in 10. Nasprotujejo pa ciljem prednostne osi 4. Če želi Slovenija povečati delež električne energije iz obnovljivih virov, potem mora investirati v hidroelektrarne in vetrne elektrarne. To pa vsaj načeloma poslabšuje biotsko raznovrstnost.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.6.3.

TP 7:

»Dobro je prikazana povezava med izgradnjo prometne infrastrukture in mobilnostjo. Premalo pa je poudarjen pomen trajnostnega prometa za okoljski, zdravstveni in socialni razvoj družbe.

Trajnostni promet velja obravnavati horizontalno (zmanjšanje emisij – izboljšana kakovost življenja prebivalcev – zmanjšanje bolniških izostankov z dela – povečana produktivnost).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7, poudariti horizontalni vidik.

TP 8:

»Z vidika spodbujanja zaposlenosti in transnacionalne mobilnosti je skladnost specifičnih ciljev različnih prednostnih osi relativno slaba; v splošnem je mogoče zaznati le delno povezanost med specifičnimi cilji določenih prednostnih osi. Pri prednostni osi »Socialna vključenost in zmanjšanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje« je vloga spodbujanja zaposljivost jasno nakazana skozi prvi specifični cilj (t.j. povečanje aktivnosti, zaposljivosti in socialne vključenosti prejemnikov socialnih transferjev in oseb iz ranljivih skupin). Trije kazalniki od petih so posredno ali neposredno vezani na spodbujanje zaposlovanja rizičnih skupin iskalcev zaposlitve na trgu dela. Pri drugih specifičnih ciljeh te osi vloga spodbujanja zaposlovanja ni izpostavljena, čeprav bi posamezni cilj to zagotovo zahtevali. Za specifične cilje prednostnih osi »Prilagajanje na podnebne spremembe«, »Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti« ter »Izgradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost« pomen spodbujanja zaposlovanja in mobilnosti ni bil posebej izpostavljen. Ocenjujemo, da bi določeni predstavljeni ukrepi znotraj specifičnih ciljev teh prednostnih osi terjali jasnejšo vključitev predvsem področja spodbujanja zaposlovanja, kajti naraščajoča brezposelnost predstavlja enega glavnih problemov za nosilce ekonomske politike v Sloveniji. Ponekod je vloga spodbujanja zaposlovanja posredno in okvirno nakazana, vendar glede na pomembnost področja občutno premalo.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.5.1, 2.6.1, 2.6.2 in 2.7.2.

TP 9: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 10: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 11:

»Specifični cilji različnih prednostnih osi so razmeroma dobro povezani, toda kar naredi strategijo in njeno izvedbo uspešno, je skrben izris (načrt) vzročno-posledičnih povezav med posameznimi cilji, tako bi bila skladnost delovanja različnih akterjev največja. Spodbujanje podjetništva je, denimo, pogojeno z vladavino prava, učinkovitostjo pravosodnega sistema in odpravo administrativnih bremen. Spodbujanje JPP zagotavlja doseganje zastavljenih okoljskih ciljev.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.11.

Poglavje 4.1.2. Povezava med specifičnimi cilji različnih prednostne osi (EV 1.2.2), Povzetek: *»Vprašanje prevedbe prioritet v cilje ni samo hierarhično, odpira tudi vprašanje izvedljivosti (kateri so vzročni dejavniki, ki sprožajo mehanizem doseganja ciljev). To pomeni, da bi bilo potrebno bolj poudariti interventno logiko OP in PS. Smiselno bi bilo pripraviti logični diagram poteka za vsako prioriteto.«*

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.4, Tabela 2 (dodati stolpec z opisom logike doseganja).

4.1.3 Skladnost med razvojno strategijo teritorija, ki pokriva CTN ter specifičnimi cilji vsake prednostne osi, ki prispeva k CTN (EV 1.2.3)

Skladnosti med razvojno strategijo teritorija, ki pokriva CTN, ter specifičnimi cilji vsake prednostne osi, ki prispeva k CTN, za TP 1, 4, 8, 9 in 10 sploh ni mogoče vrednotiti, ker vidika

CTN na teh tematskih področjih ni mogoče zaslediti. V popolnosti je skladnost zagotovljena samo za TP5. Posledično je povprečna kvantitativna ocena nizka, torej je skladnost slaba.

V OP so sicer za CTN predvidene naslednje povezave vsaj dveh prednostnih naložb, ki se nanašajo na raziskave in razvoj (1), podjetništvo (2), zaposlovanje (3), znanje (4), trajnostno rabo in proizvodnjo energije (5), okolje (7) in socialo (8). Ni pa v OP specificiranih povezav med strategijo teritorija in CTN povezavami.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2 v celoti.

4.2 Zunanja skladnost (EV 1.2.4 - EV 1.2.5)

4.2.1 Skladnost med ostalimi ključnimi instrumenti na regionalni, nacionalni in evropski ravni ter ostalimi ključnimi strategijami in politikami (EV 1.2.4)

a. Presoja zunanje skladnosti po prednostnih oseh

Posamezna priporočila upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja: 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 2.7., 2.8., 2.9., 2.10., 2.11., 2.12.

b. Presoja zunanje skladnosti po dokumentih

Presoja zunanje skladnosti dokumentov je opravljena na najbolj detajlni ravni hierarhije ciljev (prednostne osi, prednostne naložbe in specifični cilji):

Prva prednostna os

Na osnovi ugotovitev, predstavljenih v matriki skladnosti (Priloga 1) podajamo naslednja priporočila za OP:

- Glede na EU 2020 je v OP pomembno poudariti izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije (prva prednostna naložba prve osi) tudi z vidika zagotavljanja zadostnega števila diplomantov naravoslovnih ved, kar predstavlja pomemben pogoj za krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij. Promocija znanosti in inovativnosti pri mladih ter vzpostavljanje povezav med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter visokošolskim izobraževanjem (druga prednostna naložba prve osi) se lahko v prvi fazi implementira s preoblikovanjem šolskih programov (deseta prednostna os), ki bodo vključevali kreativnost, inovativnost in podjetništvo.
- V skladu s PS dopolniti drugo prednostno naložbo prve osi s spodbujanjem razvoja ne-tehnoloških inovacij, eko inovacij ter celovitih rešitev, še posebej upoštevati, da PS izpostavlja tudi pomen krepitve znanj in inovacij na podeželju, katerih OP ne omenja.

Druga prednostna os

Na osnovi ugotovitev, predstavljenih v matriki skladnosti (Priloga 1) podajamo naslednje priporočilo za OP:

- Potrebno je IKT področje bistveno razširiti ter ga horizontalno povezati z drugimi prednostnimi osi. IKT področje je v OP osredotočeno na vzpostavitev, izboljšanje in razširjanje širokopasovne infrastrukture, še posebej na podeželju. Tukaj opozarjamo, da je v skladu s SSO ta ukrep krit zgolj s strani EKSRP, medtem ko naj bi se ukrepi, kriti s strani ESRR, navezovali na odprtost, dostopnost in trajnost infrastruktur za povečanje konkurenčnosti, celovite rešitve, e-storitve in inovacije na področju IKT). Glede na

pregled investicijske strategije OP (Tabela 3 v OP) so za IKT področje predvidena sredstva v okviru ESRR, kar ni usklajeno s SSO.

Tretja prednostna os

Nekateri programski dokumenti (EU 2020, DRPi) se ne zavzemajo za nastajanje novih podjetij, zadnja različica PS pa to poudarja, torej je nastajanje novih podjetij še vedno prepoznano kot pomemben vidik bolj dinamičnega in konkurenčnega slovenskega gospodarstva. OP je v tem smislu bolj usklajen s PS (dokumentom na ravni Slovenije), zato posebnih priporočil za tretjo prednostno os ne podajamo.

Četrta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti že upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu. Opažamo, da je v zadnji različici OP povsem izločena prednostna naložba Spodbujanje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije v podjetjih, zato podajamo novo priporočilo:

- Glede na PS je v okviru četrte prednostne osi izločitev ukrepa, ki spodbuja naložbe v energetske učinkovitost in uporabo OVE zasebnem sektorju, povsem neustrezna. PS posebej izpostavlja povečanje tovrstnih vlaganj tudi na ravni kmetijskih gospodarstev in živilsko-predelovalnih obratov. Če želimo v največji meri prispevati k doseganju ciljev EU 2020, so tovrstna vlaganja nujna, zato priporočamo njihovo ponovno vključitev v okviru četrte prednostne osi.

Peta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti že upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu. V zadnji različici OP se peta prednostna os osredotoča zgolj na en specifični cilj: »Nižja poplavna ogroženost na območjih pomembnega vpliva poplav«, čeprav je nedavna naravna nesreča, ki je pred časom prizadela večji del Slovenije (žled) in povzročila ogromno škodo, pokazala, da poplave niso edina nevarnost podnebnih sprememb.

- Priporočamo oblikovanje dodatnega specifičnega cilja, ki se bo zavzemal za boljše obvladovanje vseh podnebnih sprememb, vendar le pod pogojem, da je možno opredeliti ustrezne in jasne kazalnike za merjenje uspešnosti doseganja tega cilja.

Šesta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti že upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu, zato novih priporočil za šesto prednostno os ne podajamo.

Sedma prednostna os

Na osnovi ugotovitev, predstavljenih v matriki skladnosti (Priloga 1) podajamo naslednje priporočilo za OP:

- V okviru druge prednostne naložbe, ki se zavzema za izboljšanje regionalne mobilnosti s povezovanjem sekundarnih in terciarnih prometnih vozlov z infrastrukturo TEN-T, je smotrno upoštevati tudi vidik trajnostne mobilnosti, ki je navedena v imenovanju osi in predstavlja »mehki« del te prednostne osi. Priporočamo vključitev trajnostne mobilnosti tako na ravni prednostnih naložb, kot na ravni specifičnih ciljev, lahko tudi v obliki integralnega, presečnega ukrepa, saj mora Slovenija čim prej znižati previsoke emisije toplogrednih plinov, ki jih povzročata promet. Trajnostno mobilnost je možno povezati tudi s četrto prednostno naložbo četrte prednostne osi, s čimer bi se še bolj poudaril horizontalni značaj te prioritete. V okviru sedme prednostne osi je opažen velik poudarek infrastrukturi in premajhna osredotočenost na »mehkejš« vidike trajnostnega prometa.

Osma prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti upošteval večino priporočil, ki so bila podana v Vmesnem poročilu, pri čemer je izločil povečanje zaposljivosti ranljivih skupin, ne glede na to, da je njihova vključitev v okviru prvega specifičnega cilja že bila upoštevana v predhodni verziji dokumenta. Zaposljivost ranljivih skupin je še posebej pereč problem, ki je tesno povezan tudi z deveto prednostno osjo in ima zato ta vidik horizontalen značaj. Priporočamo ponovno obravnavo ranljivih skupin tudi v okviru osme prednostne osi.

Deveta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu, še posebej pozdravljamo ponovno vključitev socialnega podjetništva v okviru te prednostne osi, kar je vsebinsko bolj ustrezno. Tudi v okviru devete prednostne osi priporočamo vključitev ranljivih skupin.

Deseta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu, še posebej izpostavljamo izločitev vlaganj v VIZ in mladinsko infrastrukturo, z izjemo IKT infrastrukture, ki je tukaj ustrezno presečno upoštevana, predvsem v pogledu izboljšanja kompetenc mladih na tem področju. Tudi v okviru desete prednostne osi priporočamo vključitev ranljivih skupin.

Enajsta prednostna os

Pripravlavec OP je v okviru zunanje skladnosti upošteval vsa priporočila, ki so bila podana v Vmesnem poročilu, še posebej je pozitivno ocenjeno novo oblikovanje specifičnih ciljev. Novih priporočil v okviru enajste prednostne osi ne podajamo.

Tehnična pomoč

Tehnična pomoč predstavlja pogoj za nemoteno izvajanje predvidenih vseh ukrepov in nima značaja prednostne osi, zato je v okviru tega poglavja nismo posebej vrednotili.

Posamezna priporočila upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja: 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 2.7., 2.8., 2.9., 2.10., 2.11.

4.2.2 Identifikacija učinkov politik in programov na rezultate OP (EV 1.2.5)

Poglavje 4.2.2 Identifikacija učinkov politik in programov na rezultate OP (EV 1.2.5), Priporočilo:

»Priporočamo operacionalizacijo omenjenih povezav in komplementarnosti ESI skladov z drugimi nacionalnimi in EU instrumenti financiranja ter EIB, s podrobnejšo opredelitvijo na kakšen način se bodo sinergijski učinki dosegali. Potrebno je tudi popraviti OP povsod, kjer so opredeljeni nacionalni in EU instrumenti oz. programi, ki v novi finančni perspektivi niso več aktualni.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 1.1.2.

4.3 Interventna logika (EV 1.3)

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3) Ključno priporočilo:

»Celostni vidik izvajanja razvojnih ukrepov, ki dajo prednost horizontalnemu izvajanju so zdaj veliko bolje upoštevani kot prej. To pa samo predstavlja našo pripombo k naslednjem izzivu. Horizontalno izvajanje bo zahtevalo horizontalno pripravo in vodenje projektov, to pa so povsem nove veščine, ki so zdaj v javni upravi še slabo razvite. Zato je treba že v OP predvideti dodatne ukrepe za inoviranje javnega upravljanja za potrebe celostnega razvoja. Če je OP sam zamudil priložnost, da bi unovčil svoje načelne celostne opredelitve, naj vsaj odpre možnost, da se to zgodi takoj po sprejemu dokumenta. V tem smislu kaže dopolniti ukrepe v TP 11.)«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.12.

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3):

»Predlagamo, da se v te tri skupine razvrstijo in združijo ključni kazalniki rezultatov OP ter tako prikažejo dosežke tudi v trajnostni luči. Pri tem se lahko pripravljavci OP zgledujejo po Poročilu o razvoju, UMAR.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.2.

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3):

»Priporočilo se nanaša na vse kazalnike rezultatov OP; če bodo v prilogi povzeti v seznamu, bi jih lahko ločili na ekonomske, socialne in okoljske, da bi dosegli skladnost s predlagano ponazoritvijo implementacijske logike. To bo povsem enostavno, če bodo že TP, ki jim kazalniki pripadajo, razvrščeni kot ekonomske, socialne in okoljske prioritete.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 1.1.2 in druga poglavja, ki podajajo kazalnike rezultatov.

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3):

»Priporočamo združiti prioritete osi v tri trajnostne domene razvoja: ekonomsko, družbeno in okoljsko«.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, 1.1.4, Tabela 2, dodati kolono, ki označi, v katero ožjo kategorijo spadajo TP.

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3):

»Logični diagram takšne interventne logike priporočamo ponazoriti s presečnim Vennovim diagramom. Slika 1«

Upoštevati v OP, ver. 29. 8. 2014 (v verziji 24. 4. 2014 SWOT še ni prikazan), Poglavje 1.1, za rezultati SWOT analize.

Poglavje 4.3 Interventna logika (EV 1. 3):

»S stališča prikaza interventne logike OP sam v Tabeli 1 (Predstavitev povezav med ukrepi skladov ESRR in KS ter ESS) naredi matrično primerjavo te vrste, ki prikaže globoko horizontalno povezanost med nameni skladov. To je točno takšen matrično presečen pristop, ki bi ga bilo treba pri pripravi OP dosledno upoštevati. Priporočamo, da na tak način OP prikaže tudi horizontalno povezanost:

- med 11 prioritetskimi osmi OP.
- med tematskimi cilji OP in teritorialnimi prioritetskimi PS.«

Upoštevati v OP, ver. 29. 8. 2014 (v verziji 24. 4. 2014 SWOT še ni prikazan), Poglavje 1.1, za rezultati SWOT analize.

4.3.1 Povezava med predlaganimi operacijami, pričakovanimi rezultati in cilji (EV 1.3.1)

»Kako bo to, kar želimo narediti z OP (realizacija), prispevalo k dosežkom, ki jih potrebujejo uporabniki rezultatov?«

Na področju vrednotenja prispevka realizacije OP k dosežkom, ki jih potrebujejo uporabniki rezultatov, leti večina pripomb na nejasno opredelitev prispevka. Nujna je večja kvantifikacija zastavljenih ciljev, ki je temeljni predpogoj za uspešno spremljanje realizacije zastavljenih projektov.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1. – 2.11.

4.3.2 Ustreznost utemeljitev oblike predlagane podpore (EV 1.3.2)

Na področju vrednotenja ustreznosti utemeljitev oblike predlagane podpore ugotavljamo, da so okoljske in mobilnostne teme, ki so sicer pogosto problematične z vidika drugih EV (npr. zadostnega števila specifičnih ciljev, povezav s specifičnimi cilji drugih prednostnih osi), v tem okviru zelo dobro obdelane. Je pa zato utemeljenost oblik podpore na večini ostalih tematskih področij preskromna: bodisi so navedbe presplošne ali pa so razmejitve preslabe, ukrepi pa niso podprti s predhodnimi analizami stroškov in koristi. Velike projekte je mogoče najti le pri okoljski in mobilnostni problematiki, kjer je njihova umestitev glede na velikost pričakovanih investicij tudi smiselna.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1. – 2.11.

»Presoja ustreznosti podprtih aktivnosti« (EV 1.3.3)

TP1:

- »Manjka pa, ali naj bi bila vsaj bolj ambiciozno obdelana nekatera nova področja za inovacijsko politiko – ukrepi v podporo netehnološkim vidikom inoviranja, mehki dejavniki inovacijske in raziskovalne infrastrukture, npr. informacijski portali, portali znanja, javnost dostopa, brezplačen dostop.
- Spodbuja se rast podjetij, kar je preozko glede na netehnološke vidike, kamor je potrebno zajeti tudi nepridobitne organizacije. Na primer, v prihodnosti bo delo vse bolj komunikacijsko in bo prešlo iz pisarn v socialna, poklicna omrežja, ki potrebujejo svojo infrastrukturo. Ta se sicer večinoma razvija v zasebni lasti, vendar je smiselno predvideti instrumente za zagon infrastrukturnih projektov. Predvidevamo, da bodo ti potrebovali prilagojene vire financiranja, vključno z nepovratnimi viri na samem začetku spodbujanja novih inovatorjev, omogočanje povezovanja novih dejavnosti – inkubatorsko ali v okviru pobude *coworking* zagotavljanje prostorov in začetnih infrastrukturnih potreb vključenih posameznikov, inicialnih skupin in mladih podjetij.
- Pogrešamo tudi ukrepe širjenja inovacijske osnove. Zato predlagamo posebne ukrepe za načrtno širjenje začetne osnove za vstop v inovacijsko delovanje (na primer v 'neinovacijske regije', v podjetja, ki ne prepoznavajo inovacijskih potencialov, v zavedanje o pomenu inoviranja v upravljanje, vodenje, zlasti v javni upravi za obvladanje tega, kako je zdaj toga in nepovezana). Ukrepi naj bo širši kot samo promocija, ker mora integralno podpirati tudi vzpostavljanje osnovnih kompetenc in podpornega okolja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.1

TP 2 – TP 8: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 9:

»Na tem področju so predvideni številni ukrepi, vendar pa ni razvidno, ali bodo to tudi veliki projekti, morda tudi projekti, ki posegajo na več področij ter izkoriščajo možnosti sinergij. Vsekakor iz dokumentov izhaja, da možnosti za to so, saj se npr. »problematična geografska področja« pojavljajo tudi na področju podjetništva, trga dela, itd. Tako, da bi bil večji projekt, ki bi bil usmerjen v določeno regijo, vsekakor smiseln. Predlagamo, da se v dokumentu izpostavi možnost priprave takšnih projektov. Mogoči in smiselni so veliki projekti javnih del; ciljnega zaposlovanja mladih brezposelnih; ciljne socializacije ranljivih skupin prebivalstva (npr. odvisnikov od drog, Romov, iskalcev azila ipd.).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.9.2.1.4, 2.9.3.1.4 in 2.9.4.1.3.

TP 10:

»Po naši oceni so predlagane aktivnosti okvirno ustrezne za dosego načrtovanih rezultatov. Prav tako te aktivnosti ciljajo na specifične potrebe posameznih geografskih področij. Skrbi nas usmerjenost na majhne in srednje projekte (ni velikih projektov, namenjenih odpravljanju neskladij na trgu dela ter sistematičnemu izboljševanju kompetenc).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.10.1.1.1, 2.10.1.1.4, 2.10.2.1.1, 2.10.2.1.4, 2.10.3.1.1. in 2.10.3.1.4.

TP 11:

»Predlogi ukrepov za posamezen specifični cilj so sprejemljivi. Ni pa nobenega ukrepa, ki bi deloval v motivacijskem duhu, tj. krepil integriteto posameznikov, spodbujal spoštovanje predpisov in poklicnih ter etičnih standardov, spodbujal diseminacijo dobrih praks in podobno.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.11.2.

»Pregled opisov predlaganih aktivnosti, podprtih v OP za vsako prednostno os« (EV 1.3.4)

TP 1:

»Opisi predlaganih aktivnosti so sicer za operativne namene izvajanja ter namene določanja kazalnikov jasni, vendar pa ostaja utemeljitev predlaganih oblik podpore na preveč deklarativni ravni.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1.4.-2.1.5.

TP 2:

»Z vidika področja povečevanja dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti so opisi predlaganih aktivnosti, podprti v OP po posamezni prednosti osi, razmeroma neuravnoteženi. Tako je npr. znotraj prednostne osi »Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnosti in ozelenitev gospodarstva« opis predlaganih aktivnostih za področje IKT podan precej skopo.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.1. in 2.2. Podobno kot prej omenjeno, je potrebno zagotoviti skladen in uravnotežen pristop pri pripravi dokumenta, ki naj odraža predvsem pomen nekega cilja in ne toliko razpoložljivost dodatnih informacij. Priporočamo prevetritev, lahko tudi dodaten podarek v Tabeli 2 in nato sklicevanje na tabelo znotraj teksta v točkah 2.1. in 2.2.

TP 3:

»Ocenjujemo, da je za prednostno os Rast in razvoj MSP opis predlaganih aktivnosti dober za specifični cilj: spodbujanje nastanka novih podjetij ter razvoj mikro, malih in srednje velikih podjetij. Prav tako je tovrsten opis relativno dober za drug specifičen cilj – razvoj in izvajanje novih poslovnih modelov za MSP, zlasti za internacionalizacije. Nekoliko manj razdelan je opis za tretji specifičen cilj – socialno podjetništvo. Prav v povezavi z zadnjim je podanih premalo vsebinskih argumentov, zakaj naj bi določene podprte aktivnosti vodile v dejanski rezultat. Nastanek socialnega podjetja, tako kot klasičnega podjetja, je predvsem povezan s prepoznavanjem manjka, tržne priložnosti.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.3.

TP 4:

»Predlagane aktivnosti so relativno dobro opisane, bi pa lahko bile v nekaterih primerih še bolj specifične.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.4.

TP 5: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 6:

»Opisi predlaganih aktivnosti so relativno dobri za točko 2.6.1. in 2.6.2. V točkah 2.6.3 in 2.6.4. pa bi bili ti opisi lahko bolj podrobni oziroma konkretizirani.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.6.3 in 2.6.4.

TP 7:

»Opisi predlaganih aktivnosti za prednostno os so zelo splošni. Manjkajo ključni vsebinski argumenti, zakaj in predvsem kako naj bi določene načrtovane aktivnosti pripeljale do dejanskega rezultata.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

TP 8:

»Nadaljnje izboljšave se predvsem lahko nanašajo na bolj konkretne opredelitve regij, ki se soočajo z večjimi problemi pri zaposlovanju rizičnih skupin. OP bi lahko določil kriterije, na podlagi katerih bi lahko identificirali prednostne regije.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.8. (točka Vodilna načela za izbor).

TP 9:

»Opisi predlaganih aktivnosti so zelo splošni in deklarativni. Sploh v povezavi s tretjim specifičnim ciljem (socialno podjetništvo) je podanih premalo vsebinskih argumentov, zakaj naj bi določene podprte aktivnosti vodile v dejanski rezultat. Nastanek socialnega podjetja, tako kot klasičnega podjetja, je predvsem povezan s prepoznavanjem manjka, tržne priložnosti.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.9.4.1.1.

TP 10:

»Opisi predlaganih aktivnosti so jasni, bi pa bila smiselna identifikacija regionalnih prioritet.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.10.1.1.2, 2.10.2.1.2 in 2.10.3.1.2.

TP 11:

»Opisi predlaganih aktivnosti so primerni, v nekaterih primerih pa še vedno ni jasno, kaj konkretno se bo izvedlo. Primer je splošna formulacija »ukrepi za učinkovitejše odkrivanje in pregon gospodarskega kriminala« - kakšni ukrepi so to? Za kaj gre?«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.11.1.1.1.

»Ali so ustrezno vključene ključne ciljne skupine in vrsta upravičencev?« (EV 1.3.4.1)

TP 1: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 2:

Ocenjujemo, da je od ukrepa do ukrepa nabor predlaganih identificiranih skupin možno še nekoliko razširiti na povezane skupine, hkrati pa bo končni nabor vključenih skupin tudi odvisen od samega razvoja predlaganih rešitev v posameznih ukrepih (npr. pri predlogu ukrepa razvoja e-storitev za učinkovitejšo javno upravo od končne implementacije e-storitev v prakso).

Priporočamo pregled in natančnejšo opredelitev upravičencev, kjer je to mogoče. Ustrezno dopolniti ukrepe, ciljne skupine, razmisliti posledično še o načelih za izbor in kazalnikih

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.2.

TP 3:

Za vse tri specifične cilje na prednostne osi Rast in razvoj MSP so ključne ciljne skupine upravičencev relativno dobro opredeljene. Vendar pa utemeljitev izbora posameznih ciljnih skupin upravičencev ni povsod dovolj dobro vsebinsko argumentirana.

Priporočamo uravnoteženo vsebinsko argumentacijo, dopolniti predvsem ciljne skupine in biti pozoren na povezavo med temi in ukrepi ter pričakovanimi rezultati. Povezava naj bo zelo jasno razvidna iz teksta. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.3.

TP 4: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 5: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP6: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 7:

»Ciljne skupine niso vključene. V dokumentih je zaslediti pomen mobilnosti za gospodarski razvoj in za razvoj Luke Koper. Dokument bi moral poudariti večjo vlogo regij in ustrezno razdelati način vključitve in morebitne posebne pravice upravičencev po kategorijah (npr: invalidi, neurbano prebivalstvo, dijaki in študenti, upokojeanci itd).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, dopolniti upravičence v Poglavjih 2.7.1.1.1, 2.7.2.1.1 in 2.7.3.1.1.

TP 8:

»Z vidika spodbujanja prilagodljivosti delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe pa bi morali v večji meri razmisliti tudi o spodbujanju prilagodljivosti (predvsem transnacionalne mobilnosti) tistih iskalcev zaposlitve, ki so v težkem socialnem položaju in že imajo družine. Menimo, da je premalo pozornosti namenjene podskupinam v okviru posameznih ciljnih skupin, kajti mladi diplomanti, na primer, niso vsi v enakem položaju, ko vstopajo na trg dela (diplomanti s področja tehnike so denimo v povprečju bolj zaposljivi kot diplomanti humanistike ali družboslovja).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.8.1.1.1 in 2.8.2.1.1.

TP9: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP10: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 11:

»Vključenost ključnih ciljnih skupin in vrst upravičencev je le delno ustrezna. Za dosego cilja 2.11.1 (Naložbe v institucionalne zmogljivosti ter v učinkovitost javne uprave in javnih storitev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni za zagotovitev reform, boljše zakonodaje in dobrega upravljanja) bi bilo treba kot upravičence za izvedo ukrepov vključiti tudi MNZ (zlasti v navezavi na ukrepe za učinkovitejše odkrivanje in pregon gospodarskega kriminala).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.11.1.1.1.

»Identifikacija posebej izpostavljenih območij« (EV 1.3.4.3)

Identifikacija posebej izpostavljenih območij je ustrezna. Si pa zastavljamo vprašanje, zakaj naj bi bila smiselna samo v okviru izbranih štirih tematskih področij.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2 v celoti.

TP 4:

»V okviru točke Boljša kakovost bivanja zaradi boljše kakovosti zraka v mestih se izpostavlja mesta, kot ključni problem pri slabši kakovosti zraka, pri čemer pa vemo, da je najbolj pereč problem predvsem v določenih mestih (Ljubljana, Nova Gorica-ozon), kar pa ni izpostavljeno v OP in le posredno v PS. Poleg tega bodo pri umeščanju projektov OVE v prostor imeli prednost tisti, ki jih bo mogoče nameščati na degradirana območja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.4.

TP 5:

»V okviru specifičnega cilja Nižja poplavna ogroženost na območjih pomembnega vpliva poplav so posebej izpostavljena poplavna območja (le teh je bilo identificiranih 61) in pa še posebej 6 območji pomembnega vpliva poplav, kjer se bodo izvajale aktivnosti v okviru tega cilja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.5.

TP 6:

»V okviru točke 2.6.3 so izpostavljena območja Natura 2000, v okviru točke 2.6.4. pa mesta. Bolj specifično pa izpostavljena območja niso določena, čeprav bi morala biti, to posebej velja za točko 2.6.4. V okviru te točke bi se morali osredotočiti na mesta, kjer je npr. problem onesnaženosti zraka največji.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.6.

TP 7:

»V obeh dokumentih je mogoče prebrati, da bo razvoj prometne infrastrukture (predvsem železniške) pozitivno vplival na zmanjšanje onesnaževanja in pospešen regionalni razvoj. To je dodaten argument za vlaganja v sistem JPP. V dokumentih je opredeljen tudi problem suburbanizacije, ki pospešuje obmestni in medkrajevni promet. To povzroča preveliko onesnaževanje in počasnejši pretok ljudi in blaga, kar je dodaten argument za spodbujanje pametne rabe AC (z inovativnimi pristopi a la car pooling) ter za vlaganja v sistem JPP.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

»Ali bi lahko pri doseganju rezultatov dosegli realizacijo na kakšen drug primernejši način? Ali bi lahko bile uspešnejše katere druge aktivnosti za doseganje realizacije?« (EV 1.3.5)

TP 1:

»Načrtovane aktivnosti bi lahko dopolnili z aktivnostjo identifikacije in spoznavanja dobrih tujih praks pri prenašanju znanja iz javne v zasebno sfero in nazaj. Odlični referenčni primeri obstajajo (npr. D-School na stanfordski univerzi¹); vendar z njimi zaposleni v majhnih in srednje velikih podjetjih v Sloveniji večinoma niso seznanjeni. Enako velja za pristop »coworking« (www.coworking.si), ki ga OP predvideva - z aktivnostmi, ki bi bile ciljno usmerjene v odpiranje »coworking« točk v slovenskih regionalnih središčih, bi praktično podprli zaenkrat zgolj deklarativni cilj sistematičnega povezovanja znanosti, umetnosti in industrije. Druge alternativne oblike za področje netehnološkega inoviranja so še »crowdsourcing«, »sharing«, laboratoriji (npr. Rog), rezidenčni centri za umetnike, avtonomne kulturne cone (Metelkova, Rog), zadruga ipd. So pa ti sodobni pristopi tradicionalnim komplementarni. Z vidika tradicionalnih pristopov velja razmisliti o ukrepih za izboljšanje upravljanja, vodenja inovacijske politike, znižanja nepotrebnih administrativnih preprek in omejitev. Pretehtati bi veljalo tudi ustreznost razmerja med koncentracijo inoviranja v urbanih centrih ter prizadevanji za ustvarjanje široke, regionalne oziroma vseslovenske inovacijske osnove.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.2. Priporočamo razmislek in popravek ter ustrezno umestitev sodobnih in tradicionalnih pristopov. Ustrezno dopolniti predvsem točko 2.2., tako razlago, utemeljitev ciljev, načel za izbor, razmislek tudi o kazalnikih.

TP 2:

»Z vidika povečevanja dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti bi za doseganje realizacije svetovali naslednje aktivnosti za doseg želenih rezultatov:

- glede razvoja notranjih sistemov kakovosti skozi razvoj IT ter drugih procesov za večjo učinkovitost delovanja sistema javnih institucij bi veljalo proučiti najboljše prakse sorodnih institucij na ravni EU ter njihova spoznanja implementirati oz. upoštevati pred neposredno izvedbo trenutno predvidenih aktivnosti za doseg rezultatov višje kakovosti,*
- namesto posplošenega povečevanja obsega in stopnje razvitosti e-storitev in e-vsebin ter zagotovljene infrastrukturne kapacitete za izvajanje aplikacij, e-storitev in e-vsebin bi bilo smiselno selektivno povečevanje obsega in razvitosti skozi primerljive izkušnje iz tujine; slednje namreč kažejo, da je obseg številnih storitev že sedaj preobsežen glede na dejansko uporabno vrednost, pri čemer pa so določene stopnje razvitosti rešitev še vedno podcenjene glede na dejanske potrebe.«*

Poudariti povezavo med TP2 in TP10, ustrezno dopolniti Tabela 2, povezavo jasno izpostaviti v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavji 2.2. in 2.10.

TP 3:

»Predlagamo večji poudarek v ciljno skupino tehnoloških podjetij, posebej tistih tehnologij, ki so del Strategije pametne specializacije. (...)Potrebno je zagotoviti tudi to, da vlaganje razvojnih sredstev v resursno intenzivne ali delovno intenzivne industrijske programe ne bo moglo zavzeti pomembnega deleža v alokaciji sredstev.«

¹ www.ds.school.stanford.edu

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.3.1-2.3.2. Predlagamo razmislek in popravke/dopolnitev teksta točke 2.3.1-2, posledično tudi ciljev, načel za izbor itd.

TP 4:

»Aktivnosti za realizacijo so pravilne, morale pa bi biti bolj podrobno opisane in bolj specifične. Specifičnost naložb mora opredeliti naročnik v skladu s cilji, ki jih želi doseči in strategijami, ki jih želi zasledovati.«

Predlagamo razmislek in dopolnitev. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.4.

TP 5: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP6: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 7:

»S preišljeno prometno politiko, ki bi vključevala tudi sistem tarifiranja JPP, obdavčevanje (oziroma taksiranje) onesnaževalcev, prepovedi in omejevanja prometa v urbanih naseljih, nagrajevanje JPP in ekoloških vozil, integrirani JPP itd., bi lahko dosegli boljše rezultate pri problemu mobilnosti ljudi v povezavi z zmanjševanjem onesnaženja okolja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.7.

TP 8:

»Načrtovane aktivnosti bi lahko dopolnili z dobrimi praksami, ki so se izkazale za dobre na primeru drugih držav. Z vidika spodbujanja zaposlenosti bi bilo smiselno razmisliti o uvedbi aktivnosti, ki bi izboljšale interno fleksibilnost znotraj podjetja (razporejanje zaposlenih na različna delovna mesta, fleksibilen delovni čas in podobno) in funkcionalno fleksibilnost. Z vidika transnacionalne mobilnosti pa bi kazalo razmisliti o uvedbi aktivnosti, ki bi mobilnost spodbujala tudi pri skupini ljudi, ki so starejši in že imajo družine.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlja 2.8.3.1.1. in 2.8.3.1.2.

TP 9:

»Načrtovane aktivnosti bi morali obvezno dopolniti z aktivnostjo identifikacije in implementacije dobrih tujih praks (predvsem skandinavskih) v procesih integracije ranljivih skupin. Pri integraciji ranljivih skupin (konkretno migrantov) je smiselno upoštevati norveške izkušnje. Pri prehodu od institucionalnih na skupnostne oblike nege in oskrbe velja graditi na nizozemskih in nemških izkušnjah (npr. v okviru projekta medgeneracijskih bivalnih skupnosti). Tudi na področju e-zdravstva so lahko nemške izkušnje zelo koristne.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.9.

TP 10:

»Načrtovane aktivnosti bi lahko dopolnili z dobrimi praksami, ki so se izkazale za učinkovite v primeru drugih držav predvsem z vidika sistematičnega povezovanja med gospodarstvom in visokim šolstvom.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavlje 2.10.2.1.

TP 11:

»Ocenjujemo, da je za krepitev vladavine prava potrebno sistematično razvijati vrednote (tudi v zakonodajni dejavnosti) in občutek za pravičnost. Te vsebine so na formalni ravni prisotne, v prakso pa težko prodrejo. Ukrepi bi bili: za zaposlene v javni upravi - učenje na primerih, treningi (testiranje razumevanja etičnih dilem); vzpostaviti projekte promoviranja skupnih

vrednot (pobude zaposlenih v javni upravi); vzpostaviti sistem komuniciranja o uspešnih, zglednih primerih (zakaj državljani slišimo tako malo o tem, kaj je dobrega, uspešnega); ipd. Te vsebine sodijo v javno upravo, šolstvo (še posebej visoko šolstvo) in politiko. Te vsebine ni najti v OP, je pa ključna za doseg želenih rezultatov. Načrtovane aktivnosti bi kazalo dopolniti tudi s ciljno pripravo proračuna, ki se integrira v razvojne sisteme; z veliko večjo avtonomijo in hkrati odgovornostjo odločevalcev v javni upravi; z analizo institucionalnih slabosti in pripravo akcijskega načrta njihovega odpravljanja.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.11.

4.4 Horizontalna načela (EV 1.4)

TP 1:

Gledano v celoti gradi tematska os na horizontalnih načelih, vendar zelo načelno in splošno. Dodelati bi bilo potrebno logiko in mehanizme horizontalnega upravljanja na področju inovacij in raziskav. Inovacije so predstavljene kot tematska os, vendar pa je cel OP tudi inovacijsko zasnovan (»pametna rast«, »pametna specializacija« ipd.). Torej se je treba z inovacijami ukvarjati vertikalno, sektorsko (prednostna os) in horizontalno, ko so inovacije so presečna vsebina čim več ukrepov, ki bodo zasnovani na podlagi vsebin po vseh drugih prednostnih oseh.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.1.

TP 2:

V OP je v poglavju o horizontalnih načelih za izbor programov in projektov eksplicitno navedeno, da bodo pri izboru projektov upoštevana horizontalna načela, ki bodo veljala za izbor operacij v vseh prednostnih oseh. Skozi analizo teh načel po posameznih prednostnih oseh za področje povečevanja dostopnosti do IKT ter njihove uporabe in kakovosti ugotavljamo, da so nekatera načela bolje implementirana (npr. upoštevanje mehanizmov za osredotočanje na ustvarjanje novih delovnih mest in rasti v vseh sektorjih, prispevek k doseganju ciljev/rezultatov na ravni prednostne osi in neposrednih učinkov ter utemeljenost upravičencev in ciljnih skupin), pri številnih načelih pa ni mogoče ugotoviti, kako so bila skozi predlagane ukrepe upoštevana.

Konkretnije, iz analize obstoječega dokumenta ne uspemo identificirati kako bo izkazana realna izvedljivost v obdobju, za katerega velja podpora, kako bo vidna jasna dodana vrednost v smislu inovativnosti, projektnega pristopa, zasnove in izvajanja, kakšen bo prispevek k uravnoteženemu regionalnemu razvoju in kako bo z njihovim izvajanjem mogoče doseči čim več sinergijskih učinkov. Zaznati je mogoče, da področje IKT v celoti gledano ni zadostno vpeto v zagotavljanje horizontalnih načel programov.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.2.

TP 4 – TP 6: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 7:

»V dokumentu bi bilo smotrno obravnavati potrebe po mobilnosti naslednjih skupin: invalidi, otroci, dijaki, starejši občani (upokojenci) in prebivalci manjših krajev, kjer je dostopnost JPP manjša. Vse te skupine morajo imeti pogoje za svojo mobilnost.«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.7.

TP8 – TP 13: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

Poglavje 4.1 Horizontalna načela (EV 1.4), Priporočilo:

»V prioriteti 11 predlagamo urgentno pripravo akcijskega načrta vlade za uvajanje horizontalnega upravljanja razvoja v Sloveniji. Seveda imamo v mislih reševanje problematike in razvojno programiranje na celotnem področju delovanja javne uprave, kar se nanaša k proračunskim in torej sistemskim virom financiranja. V načrtu, ki bi moral zajeti celoto razvojne politike, ne le kohezijske politike, morda celo vključno s pripravo ciljno usmerjenega proračuna, gotovo pa tudi z integrirano regionalno razvojno politiko. Eno od nosilnih poglavij strategije mora biti poglavje o zmanjšanju administrativnega bremena za uporabnike in upravičence. OP zdaj to tematiko obdela nezadostno in to ponovno, kljub vsem dosedanjim priporočilom. V načrtu je treba upoštevati poudarke iz dokumenta »Poenostavitev Kohezijske politike za obdobje 2014-2020«, ki jim je treba dodati nacionalne ukrepe. Podrobne predloge v tej smeri podajajo vsaj naslednje evalvacije iz predhodnega programskega obdobja (iz seznama literature): Pitija, 2009a,b; Oikos, 2010, 2011, 2012; MK projekt, 2012.«.

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, že v Poglavje 2.14, predvsem pa v Poglavje 11.

4.4.1 Ustreznost načrtovanih ukrepov za spodbujanje trajnostnega razvoja, enakih možnosti in nediskriminacije ter enakosti med moškimi in ženskami (EV 1.4.1.)

TP 1:

»Enake možnosti niso v celoti zagotovljene. Predvsem bi bilo smiselno razlikovati slabše izhodiščne pogoje sodelovanja vzhodne regije, ki jih OP pozitivno ne diferencira (ni dodatnih ugodnosti), ni zagotovljeno lažje sodelovanje subjektov, ki še niso inovacijsko opredeljeni, enako za netehnološke inovatorje, zlasti na področju družbenih inovacij. Problematično je recimo tudi področje znanosti, mobilnosti in žensk ter potencialna diskriminacija, do katere bi lahko privedli ukrepi.«

Priporočamo razmislek o TP1 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.1.

TP 2:

»Starost je relevanten dejavnik v primerih projektov, ki so specifični za starejše prebivalstvo. Prav tako je pomemben spol, socialni položaj, itd. Področje je izredno relevantno za doseganje enakih možnosti, zato svetujemo posebno pozornost tudi temu področju.«

Priporočamo razmislek o TP2 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.2.

TP 3:

»V opisu aktivnosti tematskega področja ni čutiti specifičnega favoriziranja posameznih ciljnih skupin po spolu. Se je pa potrebno zavedati dejstva, da sodijo ženske (predvsem starejše in slabše izobražene) v skupino ranljivega prebivalstva, zato bi jim bilo potrebno nuditi še posebno oporo pri izvajanju aktivnosti spodbujanja socialnega podjetništva. Enako velja za druge ranljive skupine – v tem primeru bi šlo za pozitivno diskriminacijo.«

Priporočamo razmislek o TP3 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.3.

TP 4-6: Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.

TP 7:

»Pravno-formalno imata oba spola enake pravice pri uporabi JPP oziroma mobilnosti. Zanimiva bi bila študija, ki bi pokazala na možne različne potovalne navade obeh spolov oz. ali se uporaba JPP razlikuje po spolu. Rezultati takšne študije bi lahko vplivali tudi na izgradnjo prometne infrastrukture in ureditev mobilnosti. Na področju mobilnosti je z vidika enakih možnosti potrebno nameniti več pozornosti posebnim skupinam, pa tudi učinke na bolj skladen

regionalni razvoj in s tem ponovno posredne učinke na enakost (socialna izključenost, revščina ipd.).«

Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavja 2.7.1.1.1, 2.7.2.1.1 in 2.7.3.1.1.

TP 8:

»V opisu aktivnosti tematskega področja ni čutiti specifičnega favoriziranja posameznih ciljnih skupin po spolu. Svetujemo pa eksplicitno vključitev tudi drugih ranljivih skupin.«

Priporočamo razmislek o TP8 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.8.

TP 9-10:

»V opisu aktivnosti tematskega področja ni čutiti specifičnega favoriziranja posameznih ciljnih skupin po spolu. Se je pa potrebno zavedati dejstva, da sodijo ženske (predvsem starejše in slabše izobražene) v skupino ranljivega prebivalstva, zato bi jim bilo potrebno nuditi še posebno oporo pri aktivnem socialnem vključevanju, zmanjševanju tveganja revščine, aktivnem staranju in zdravju. Enako velja za druge ranljive skupine – v tem primeru bi šlo za pozitivno diskriminacijo.«

Priporočamo razmislek o TP9-10 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavju 2.9 in 2.10.

TP11-12: *Ni ključnih priporočil, za katera bi bil potreben sklic na OP.*

TP 13:

»Posamezni specifični cilji in ukrepi za njihovo doseg v prednostni osi 9 posebej ne izpostavljajo vloge moških ali žensk, ocenjujemo, da se vsi lahko enako udeležujejo v programu. Res pa med ukrepi ni najti nobenih varovalk, ki bi preprečevale diskriminacijo na osnovi spola, rase, vere ipd., zato tveganja obstajajo.«

Priporočamo razmislek o TP13 s tega vidika. Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 2.13.

4.4.2 Horizontalna načela za izbor projektov (EV 1.4.2.1 - EV 1.4.2.3)

Horizontalne vsebine imajo načeloma zelo pomembno mesto v OP. Vendar pa se horizontalna načela (enake možnosti, enakost spolov, trajnostni razvoj) ne upoštevajo povsod uravnoteženo, niti konsistentno, zlasti slabo pa glede izvedljivosti ukrepov, načina doseganja sinergijskih učinkov in regionalnega vidika.

Priporočamo, naj nosilci OP zaradi konsistentnosti uveljavljanja horizontalnih načel razlikujejo med posrednimi (učinki vertikalnih ukrepov na horizontalna načela) in neposrednimi učinki (neposredni ukrepi namenjeni horizontalnim ciljem - enake možnosti, enakost spolov, trajnostni razvoj). Zaradi nejasne ločitve horizontalnih ciljev na posredne in neposredne, zaenkrat še ni zagotovljen sistematičen pregled nad uresničevanjem horizontalnih načel pri izvajanju ukrepov OP. Horizontalna načela OP se uresničujejo tudi na področju inovacij (z učinki neinovacijskih TP), pri zaposlovanju (v TP, ki niso primarno namenjena temu cilju), pri podnebnih spremembah (če so doseženi vzemimo v TP, ki se nanaša na inovacije ali promet). Pravilno bi bilo te tri vidike horizontalnih načel razlikovati, vrednotiti posebej in na koncu prikazati skupaj. V ta namen predlagamo uporabiti isti presečni princip vrednotenja horizontalnih kazalnikov kot je bil uporabljen v vmesnem vrednotenju inovacijske politike (MK Projekt, 2012). Upoštevati v OP, ver. 24. 4. 2014, Poglavje 11 in, kjer je to vsebinsko relevantno, vse točke z naslovom »Vodilna načela za izbor« (5. raven naslovov).

4.5 Sklepna ocena

5 KAZALNIKI, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

Opomba: Vsebina tega poglavja je pripravljena v preglednični obliki kot separat v Prilogi 1 z naslovom »Poglobljena analiza ustreznosti posebnih in skupnih kazalnikov glede na osnutek OP z dne 24. 4. 2014«.

Spoznanja na kratko povzemamo v naslednjih točkah:

- Kazalniki po tematskih področjih so večinoma določeni, opredeljeni so njihovi viri, merska enota, regionalna usmerjenost, za kazalnike rezultata tudi pogostnost poročanja.
- Pri veliki večini kazalcev je po tematskih področjih kot vir zapisano *spremljanje*. To sicer nakazuje, da naj bi bila merjenja njihovih vrednosti izvajana sprotno in v predhodno opredeljenih časovnih intervalih, kaj več pa ne. Posledično ugotavljamo, da bo pogoju javne dostopnosti podatkovnih virov mogoče ugoditi, če bo (a) transparentno predstavljena metodologija zajemanja tovrstnih podatkov in (b) če bodo zbrani podatki dostopni javnosti. Kar se tiče podatkov iz institucionalnih virov, opozarjamo na dejstvo, da so nekateri (npr. za regije in občine) objavljeni z veliko zamudo dveh ali celo treh let, za potrebe nadzora pa bi morali biti na voljo pogosteje kot zgolj letno. Pri viru *spremljanje* zato še posebej poudarjamo, da je potrebno za vsak posamezen javni razpis oz. drugo aktivnost, ki bo izpeljana za realizacijo OP, natančno določiti metodologijo spremljanja kazalnikov.
- Številni kazalniki so taki, da ni mogoče popolnoma obvladovati dejavnikov, ki vplivajo na njihovo velikost. Ti dejavniki so lahko notranji ali zunanji in ko jih predvidevamo, pravzaprav predvidevamo tveganja, ki lahko ogrozijo doseganje zelenih rezultatov. Med notranjimi dejavniki so lahko neustrezna alokacija resursov na projektu (ukrepu) ali nemotivirani uslužbenci. Omejevanje teh vplivov je mogoče na osnovi sistematične kontrole, zato predlagamo pogosto merjenje, saj to sodobna IKT omogoča. Med zunanjimi dejavniki pa so lahko nepredvideno zmanjšanje financiranja ukrepa, nenaden krizni dogodek (npr. hud dvig cen energentov, naravna katastrofa, epidemija, vojna ipd.). Vpliv te vrste dejavnikov je lahko tudi 50 % ali več.
- Številni kazalniki so podani kot absolutne vrednosti. Priporočamo njihovo relativizacijo na temelju relevantne osnove primerjave.

Smiselni, popolni in uporaben nabor kazalnikov bo mogoče za posamezno TP pripraviti samo na osnovi predhodne sistemske uskladitve strateških ciljev na ravni države. Temeljni pogoji, ki jim bi moral zadostiti vsak izbran kazalnik, so naslednji: (1) jasna metodologija, (2) možnost tekočega spremljanja njihovih vrednosti tako v časovnih obdobjih, krajših od enega leta, kot tudi na ravni, nižji od nacionalne (tj. ravni regij in občin).

6 SKLADNOST DODELJENIH FINANČNIH SREDSTEV

Opomba: V tem poglavju ni ključnih priporočil, ki bi bila relevantna za upoštevanje v dopolnitvi OP z dne 24. 4. 2014. Priporočila, ki so bila podana v tem poglavju, namreč zahtevajo nujnost uskladitve v predhodnih programskih/strateških dokumentih.

7 KLJUČNA PRIPOROČILA

Opomba: Vsebine so povzete v predhodnih priporočilih (sklicih na OP).

PRILOGE

Priloga 1: Poglobljena analiza ustreznosti posebnih in skupnih kazalnikov glede na osnutek OP z dne 24. 4. 2014